

SZOCIÁLIS ELLÁTÓ ÉS GYERMEKJÓLÉTI INTÉZMÉNY

Gyermekjóléti Szolgálat

3245, Recsk, Kossuth L. út 146.

Tel/fax: 06/36/578-051

e-mail: postmaster@alapszolg-recsk.t-online.hu

Beszámoló

Recsk Nagyközség Gyermekjóléti Szolgálatának 2011. évi helyzetéről

Recsk Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 2011. május 21-én tartandó ülésére

Tisztelt Képviselő-testület!

Recsk Nagyközség Önkormányzata fenntartásában működik a **Szociális Ellátó - és Gyermekjóléti Intézmény Recsk, Bajcsy-Zsilinszky út 1. szám** alatti székhellyel. Az intézmény telephelyén - **Recsk, Kossuth Lajos út 146. szám alatt** - működik a **Gyermekjóléti Szolgálat**.

A szolgálat elhelyezése megfelelő, lehetőséget biztosít családok fogadására, négy szemközt bizalmas beszélgetések és kapcsolattartások lebonyolítására, esetmegbeszélésekre, esetkonferenciákra. A szolgálat tárgyi feltételeiben nem történt változás, a tevékenység ellátásához szükséges technikai eszközök (telefon, számítógép, internet hozzáférés, jogszabályok, szolgálati kerékpár) rendelkezésre állnak.

A beszámolóban a Gyermekjóléti Szolgálat **2011. évi tevékenységét** mutatjuk be, az adatok **a 2011. december 31-i statisztikán** alapulnak.

A szolgálatnál nyilvántartott és vezetett dokumentációk:

- a szolgálat egészére vonatkozó, a működést biztosító és engedélyező okiratok, a gyermekjóléti szolgálat létrehozása óta eltelt időszakban készült beszámolók, statisztikák,
- a napi munka során vezetett dokumentációk:
  1. **forgalmi napló** (a szolgálatot felkereső ügyfelek számát tartalmazza),
  2. a jogszabályban előírt **adatlapok** vezetése a gondozott gyermekekről, illetve **feljegyzések** készítése a családgondozási tapasztalatokról.

A forgalmi napló adatai szerint 2011. évben a kezelt problémák száma **380** volt. **Alapellátásban** történő családgondozást **2011. december 31-én 18 család 32 gyermeke** számára biztosított a szolgálat, **a védelembe vett kiskorú gyermekek száma 13 fő 6 családból**. A védelembe vételi felülvizsgálatok a törvényi előírásnak megfelelően történtek. **Átmeneti nevelésbe vételre 2 esetben került sor**, a 2011. év folyamán 14 gyermek családgondozása zárult le eredményesség, nagykorúvá válás vagy lakóhely változtatás miatt. A gyámhivatal **környezettanulmány elkészítésére 22 esetben** kérte fel a gyermekjóléti szolgálatot a következő ügyekben:

- kiskorú átmeneti nevelésének felülvizsgálata (4 eset),
- szülő-gyermek közötti időszakos kapcsolattartás engedélyezése (9 eset),
- kiskorú családba fogadásának felülvizsgálata (2 eset),
- kiskorú ideiglenes hatályú elhelyezésének vizsgálata (4 eset),
- kiskorú örökbe-fogadhatónak nyilvánítási ügye (1 eset),
- gyámrendelési ügy (1 eset), nem recski lakos kiskorú gyámsági ügye (1 eset).

Főbb szolgáltatások és szakmai tevékenységek:

- a kliensek ügyfélfogadási időben történő fogadása, illetve sürgős esetben fogadóórán kívül is, segítségnyújtás problémák megoldásában (pl. ügyintézés, nyomtatványok kitöltése),
- családgondozás, segítő beszélgetés folytatása, tanácsadás, információnyújtás, közvetítés és koordinálás egészségügyi, szociális, gyermekjóléti, oktatási, nevelési, kulturális intézmények között,
- felkérésre környezettanulmány, javaslat készítése,
- javaslattétel a gyermek érdekében szükséges hatósági intézkedésekre,
- rendszeres konzultáció a gyermekvédelmi hatóságokkal,
- utógondozás végzése átmeneti nevelésbe vett gyermek hazagondozhatósága érdekében,
- a gyermek és különélő szülője közötti kapcsolattartás elősegítése,
- a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek számára nyári tábor ill. csoportfoglalkozás szervezése a velünk kapcsolatban álló civil szervezetekkel közösen,
- szakmai kompetenciánkon túlmutató probléma esetén a kliens megfelelő intézménybe irányítása (nevelési tanácsadó, pszichológus, addiktológia, pszichiátria stb.)
- a szakmai problémák megoldásához esetkonferenciákon, szakmaközi megbeszéléseken való részvétel.

Az 1997. évi XXXI. törvényben előírtak szerint a Gyermekjóléti Szolgálat feladata a gyermekjólétnek, azaz a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, személyi, vagyoni és egyéb jogainak biztosítása, családjában történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzésére, a kialakult veszélyeztettség megszüntetésére, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezésére irányuló intézkedések és ellátások nyújtása. A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséhez, vagy annak megszüntetéséhez elsődlegesen fontos, hogy a család önként együttműködjön a gyermekjóléti szolgálattal.

A jelzőrendszer működése

A gyermekjóléti szolgálat **a településen észlelő- és jelzőrendszert működtet** a gyermekvédelemhez kapcsolódó más szervek és személyek bevonásával. A szolgálat a gyermek bántalmazásával, elhanyagolásával vagy egyéb veszélyeztetettségével kapcsolatos információt elsősorban a jelzőrendszer tagjaitól vagy egyéb jelzésből, bejelentésből, illetve hivatalból észleli. Az elmúlt évben **az írásbeli jelzések száma nőtt, 53 jelzés érkezett a jelzőrendszer tagjaitól a szolgálathoz:**

- a helyi védőnői szolgálattól 6 esetben: a kismama vagy a kisgyermek számára szükséges vizsgálatokon való részvétel elmulasztása (6 eset),
- más családsegítő szolgálattól és lakásotthontól 2 esetben: kiskorú szökése (1-1 eset),
- helyi és más óvodától 3 jelzés: a szülő mentális problémái és a kisgyermek számára szükséges vizsgálatokon való részvétel elmulasztása (1-2 eset),
- a helyi és más általános iskolától 15 jelzés: a szülő nem tesz eleget együttműködési kötelezettségének (10 eset), az iskolai házirend megszegése és magatartási probléma a gyermek részéről (2 eset), a gyermek tankötelezettség-szegése (3 eset) ügyében,
- a középfokú oktatási intézményektől 25 jelzés: a gyermek tankötelezettség-szegése (25 eset) ügyében,
- állampolgártól 1 esetben: kiskorú veszélyeztetése (1 eset),
- az Egri Rendőrkapitányságtól 1 esetben: fiatalkorú által elkövetett bűncselekmény (1 eset).

A jelzések számának növekedése abból ered, hogy a 2010/2011. tanévben a korábbi évektől eltérően a gyermek 50-dik igazolatlanul mulasztott órája az iskoláztatási támogatás folyósításának szüneteltetését és a gyermek védelembe vételét vonta maga után. A középiskolák tankötelezettség-szegés ügyében gyakrabban jeleztek a szolgálat felé. **A 2011. évben megnőtt azon gyermekek és családok száma, melyeknél tankötelezettség nem teljesítése miatt szükséges volt a védelembe vétel keretében történő családgondozás biztosítása.**

Kéthavonta egy alkalommal történik jelzőrendszeri megbeszélés a jelzőrendszer tagjaival, melyen rendszeresen képviselteti magát a helyi **Védőnői Szolgálat**, a **Csengővár Óvoda**, a **Jámbor Vilmos Általános Iskola** és az Alapszolgáltatási Központ. A jelzőrendszer 2011. évi munkájának értékelését 2012. március 22-én tartottuk meg a fent felsorolt intézmények, a recski körzeti megbízott, az egri Pártfogó Felügyelet és a pétervásárai Nevelési Tanácsadó képviselőinek részvételével. A jelzőrendszer működésének hatékonyságán még mindig javítani szükséges. Tapasztalataink szerint sok esetben a házi orvosok a gyermekek veszélyeztetettségét előbb tapasztalják, mint a gyermekvédelemben dolgozók, azonban a törvény hatályba lépése óta (1997) ilyen jelzéssel nem éltek, ezáltal törvényi kötelezettségük teljesítése sem dokumentálható. Iskoláktól, más gyermekjóléti szolgálatoktól, valamint a szülőktől is származó információk szerint az elmúlt évben több alkalommal problémát jelentett az a nyilvánvalóan jogszerűtlen gyakorlat is, hogy az iskolából mulasztó gyermekek részére az orvos ill. asszisztense utólag állított ki orvosi igazolást az iskolai hiányzások igazolására. Ez nagyban nehezíti a pedagógusok és a gyermekjóléti szolgáltatók munkáját, hiábavaló az erőfeszítésük a tankötelezettség teljesítésének elérésére.

E beszámolóban is szeretnénk kiemelni, hogy fontos az egészségügyi szakemberek részéről az előjelek korai felismerése, a gyermekek védelme érdekében szükséges intézkedések megtétele, a gyermekvédelmi jelzőrendszer munkájába való bekapcsolódás. Recsk vonatkozásában is kérjük a településen dolgozó házi orvosokat, hogy a jelzőrendszer tagjaként tegyék élővé kapcsolatukat a Gyermekjóléti Szolgálattal.

Jellegzetes gyermekvédelmi problémák a településen

A családon belüli problémák közül változatlanul a családon belül a kapcsolati problémák, lelki-mentális és életviteli zavarok, az anyagi nehézségek (elszegényedés), a tartós munkanélküliség okozzák a legtöbb nehézséget a családokban. A beérkező jelzéseket vizsgálva megállapítható, hogy az önkéntes segítségkérés a szülők és a gyermekek részéről hiányzik ill. minimális.

A jelzések többségénél nyomon követhető, hogy a gyermek tankötelezettség mulasztását elősegíti a szülő elhanyagoló magatartása, a gyermekek ellátásában, nevelésében közreműködő szakemberekkel (védőnő, házi orvosok, óvoda és iskola pedagógusai) való együttműködésének hiánya. Sok problémát okoz a gyermeknevelési ismeretek hiánya és a rossz gyermeknevelési módszerek alkalmazása a szülők részéről (túlzott engedékenység, következetlenség, rossz példamutatás). Ennek következménye, hogy a gyermekek a társadalmi szabályokat és elvárásokat nem veszik figyelembe, azokkal összeütközésbe kerülnek (tankötelezettség megszegése, közoktatási intézmények házirendjének megszegése, tiszteletlenség, deviáns viselkedés, korai gyermekvállalás ill. családalapítás, garázdaság). A szülőknek és a nevelőknek sincs megfelelő fegyelmezési módszer a kezükben, és gyakran nem is működnek együtt a probléma megoldásában (szülők nem jelennek meg szülői értekezleten és fogadóórán, az ellenőrzőt nem kísérik figyelemmel; a nevelési intézmények részéről nincs rendszeres családlátogatás sem fegyelmi tárgyalás összehívása), így nem tudnak pozitív irányú változást elérni a gyermekeknél.

A Gyermekjóléti Szolgálatnál gondozott családokban leggyakrabban előforduló veszélyeztetettségi okok:

- anyagi problémák (megélhetési, lakhatással összefüggő gondok, elszegényedés),

- gyermeknevelési problémák, gyermeknevelési ismeretek hiánya,
- családi konfliktus (szülők között, szülő-gyermek között),
- családon belüli bántalmazás (fizikai, lelki),
- a család illetve a szülők életvitele (alkoholizmus, játékszenvedély),
- gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség, magatartás- és teljesítményzavar,
- szenvedélybetegségek,
- szülői elhanyagolás,
- rendezetlen családi háttér (gyakori költözködés, nyugodt otthon hiánya).

A gondozott gyermekek körében tapasztalt problémák:

- tankötelezettség megszegése, magatartászavar,
- tanuláshoz való negatív hozzáállás, rossz tanulmányi eredmény,
- csavargás, a szabadidő értelmes eltöltésének hiánya,
- szabálysértés elkövetése, bűncselekményben való részvétel,
- dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás,
- játékszenvedély kialakulása,
- a kiskorú lányok korai gyermekvállalásának negatív következményei.

Továbbra is kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek veszélyeztetettségéről vagy annak lehetséges kialakulásáról minél korábban kapjunk írásbeli jelzést a jelzőrendszer tagjaitól. Eredményes beavatkozásra, pozitív változás elindítására a személyiség fejlődésének korai szakaszában nagyobb az esély, és az esetleg hibás nevelési attitűd is könnyebben alakítható helyes irányba a kisgyermekes szülőknél.

A szolgálat jó kapcsolatot ápol a jelzőrendszeri megbeszélésen megjelenő jelzőrendszeri tagokkal, a más településeken működő gyermekjóléti és családsegítő szolgálatokkal, a Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ, az egri Pártfogó Felügyelet és a pétervásárai Nevelési Tanácsadó munkatársaival, a recski lakásotthon vezetőjével és munkatársaival, civil szervezetekkel, kiemelten megemlítve a Recski Karitász Csoportot.

Prevenációs szolgáltatások és más szakmai tevékenységek

A 2010. áprilisában indítottuk el a Védőnői Szolgálattal és a Nagyközségi Könyvtárral közösen a baba-mama klubot. A klub 2011-ben is háromhetente, csütörtök délelőttönként tartott foglalkozást a felújított könyvtárban, az elmúlt évben összesen 10 alkalommal. A klub elsődleges célja a kisgyermekes anyukák lelki egészségének védelme, és 3 év alatti gyermekeik társas kapcsolat-építésének elősegítése. A csoportban alkalmat biztosítunk a közös ünneplésre és az anyukák egymás közti kötetlen beszélgetéshez, saját gyermekgondozási, gyermeknevelési tapasztalataik megosztásához.

A szolgálat a nyári tanítási szünetben 9 alkalommal önismereti csoportfoglalkozást tartott 8 gondozott középiskolás gyermekek számára, melyek keretében csoportos beszélgetésen, ismeretterjesztő filmekben és személyes élményeken keresztül igyekeztünk erősíteni a gyermekek iskolához és családjukhoz való felelősségteljesebb hozzáállását.

Az elmúlt évben a Gyermekjóléti Szolgálat a Recski Karitász Csoport személyi és anyagi segítségével több programhoz és támogatáshoz tudta hozzájuttatni a hátrányos helyzetű recski gyermekeket és családjaikat:

- közösen 2011. június 22. és július 2. között nyári táborban vettünk részt Egerben 23, többségében hátrányos helyzetű recski gyermekkel. A tábort a szülők, a Recski Karitász Csoport, a Recski Roma Nemzetiségi Önkormányzat és Recsk Nagyközség Önkormányzata

anyagi hozzájárulásával valósítottuk meg. Az egri foglalkozások között szerepelt a püspöki múzeumban és a Kopcsik-múzeumban tett látogatás, várlátogatás és fegyverbemutató az egri várban, strandolás, kézműves és íjász foglalkozás, közösségi játékok,

- az Egri Karitás Központ és a Recski Karitás Csoport a 2011. évben iskolakezdési támogatás keretében összesen 143.000 Ft értékű tanfelszerelést adott át 18 recski család 40 hátrányos helyzetű gyermekének,
- október 29-én a Jóidő-nyakára tett erdei kiránduláson és szabadtéri játékon 40 gyermek és felnőtt vett részt,
- az év folyamán 34 élelmiszercsomagot és több esetben gyógyszert juttatott el a szolgálat látóterében lévő, rossz anyagi körülmények között élő gyermekek és családjaik számára kb. 100.000 Ft értékben,
- az Egri Karitás Központon keresztül 3 család közüzemi hátralékát rendezésére került sor kb. 150.000 Ft összegben.

Az alapellátásban részesülő és védelembe vett gyermekek családjai rossz szociális helyzetükre tekintettel a Csengővár Óvoda egyik helyiségében tudják rendszeresen igénybe venni a Nevelési Tanácsadó (3250 Pétervására, Szabadság tér 1.) intézményének segítségét. A jelenleg keddenként elérhető pszichológus több családdal dolgozik együtt.

Jövőre vonatkozó elképzelések

A nyári tanítási szünetben heti rendszerességgel önismereti csoportfoglalkozást szeretnénk indítani a gondozott középiskolás gyermekek körében, a hátrányos helyzetű gyermekek részére pedig egy hetes nyári napközit szervezünk a Recski Karitás Csoporttal közösen, 2012. július 23-28. között. A programok megvalósításához tisztelettel kérjük az önkormányzat anyagi támogatását is.

A növekvő esetszám, a családon belül a kapcsolati problémák, a szülők gyermeknevelési hiányosságainak és a gyermekek magatartászavarának kezelése érdekében a szolgálat szükségesnek látja külső szakemberek (pszichológus, mediátor, családterapeuta) bevonását a családok gondozásának folyamatába, de a Nevelési Tanácsadó pszichológusának leterheltsége miatt még a megvalósítandó célok között szerepel.

Köszönjük Recsk Nagyközség Önkormányzatának, a Recski Roma Nemzetiségi Önkormányzat, a Recski Karitás Csoport és a jelzőrendszer tagjainak eddigi segítő együttműködésüket, szíves támogatásukra a jövőben is számítunk!

Tisztelt Képviselő-testület! Kérjük, hogy a beszámolót elfogadni szíveskedjenek.

Recsk, 2012. május 16.

Törökné Tóth Mária s.k.
intézményvezető

Czene Ilona s.k.
családgondozó